

ALF

konference

Børns invitationer -fra symptomer til trivsel

Nyborg
23.3.2026

..lad mig lige nævne:
Prillelensky

Når mennesker ikke bliver regnet som ligeværdige deltagere (i samfundet) bliver de syge – eller vrede

Børne- og ungeliv

- alt er en del af noget større

Hvordan er det at vokse op som barn og ung i dagens samfund?

*Sønner, der er stort i gære,
gennem en kaotisk strid, der
er meget nu at lære, mest
dog at forstå sin tid*

- Informationer
- Skole
- Familie
- Internet
- Ansvar
- ...spændingsfelter..

- Hvad betyder dette for de børn og unge, vi møder – og for vores praksis?

Børn og unge

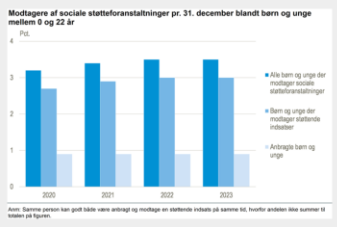

Vi har megen statistisk viden

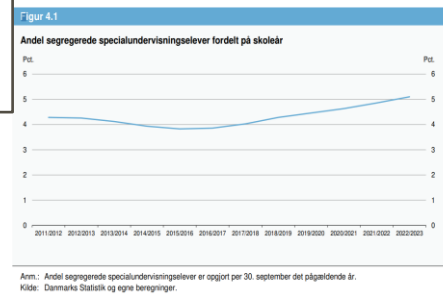
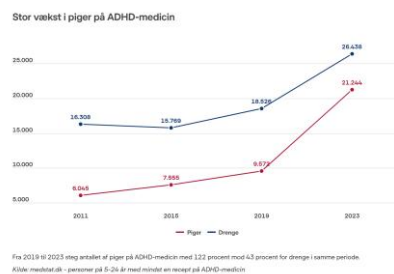
- Mistrivsel stiger (..)
- Individuel udredning og diagnosticering stiger
- Skoletrivsel falder
- Segregeringsraten stiger
- Stigning i sociale indsatser stiger
- Fokus på individuel behandling; 1. ordens..
- ..kompleksitet..

Flere og flere børn og unge mistrives og har alvorlige psykiske udfordringer. Og et stigende antal får en psykiatrisk diagnose. Nye tal viser, at omkring 15 procent af alle under 18 år bliver diagnosticeret med en psykisk lidelse.

6.6.2024
Andelen af børn, der får sociale indsatser, stiger 3,5 pct. af alle 0-22-årige børn og unge modtog en social støtteforanstaltning pr. 31. december 2023. Dette svarer til 52.600 børn og unge mellem 0 og 22 år. Det er en stigning på 8 pct. i forhold til udgangen af 2020.

Vigtigt spørgsmål

Hvad er det, der sker,
når der sker det,
der sker?

Hvad så...?

Børns og unges liv er komplekst...

Derfor kritisk overfor tendenserne i vor tid:

Psykiatriseringen

Fokus på særlige behov

Instrumentaliseringen

Biologisering

Børnesyn

Behov for en ny logik?

Forankring..

At forankre sig i livet

At finde mening,
orientering og perspektiv
med tilværelsen baseret på
sociale og kulturelle
værdier, og som giver lyst
til at deltage og bidrage

Et perspektiv om at høre
til, være betydningsfuld

Jo mere børn og unge er
forankrede i tilværelsen, des
lettere er det at hjælpe med
det, der fremstår som
specifikke vanskeligheder

Et perspektiv, der rækker ud
over snæver forståelse af
tilknytning - fra familie til et
fællesskabsanliggende på tværs
af livsarenaer

Verbum: processer, vi alle
bidrager til

Tydelige voksne

Hvilke associationer får I til begrebet forankring?

Hvad har skabt jeres forankring?

Hvor kan dette føre hen?

- Altings forbundethed danner grundlag for et antropologisk perspektiv
- Mind is Social. Børn og unge *er* ikke problemet, de *viser* det – symptomer er mellem mennesker
- Adfærd/ symptomer som kommunikation og dermed også som invitationer ...
- Uden kontekst giver ord og handlinger ingen mening overhovedet
- Bevægelse som en forpligtelse, fordi alting bevæger sig altid ... - et transkontekstuellet perspektiv
- Uærbødighed overfor det, som er indlejret i kulturen

Seks centrale begreber

How do we grasp... Eller: hvad er problemer?

Without context,

...words and actions have no meaning at all

"Sorry"

(Albansk)

<https://www.youtube.com/watch?v=UnLM3lYg4Qk&t=129s>

- Hvad lærer vi af denne film?
- Hvordan lærer vi?
- Forandring er mulig
- Information som forskelle, der gør en forskel
- Systematik
- Mønstre
- Emotionalitet
- Nødvendige forbindelser
- Børn rejser problemer på egne – og andres - vegne

Børn, unge (og andre) skal forstås,
ikke kun beskrives

Mistrivsel og symptomer forstået som..

- Kommunikation
- Respons og
- Invitationer (børn har ofte paradoksale måder at invitere på)
- Invitationer: så vi kan forholde os på ny og overskridende måde; på en måde der er tilstrækkelig forskellig fra det, der hidtil har været
- Symptomer som mere end individuelle karakteristika
- Alles invitationer

Invitationer:

- Relationel forståelse...
- Blik for det, vi ikke har set endnu
- ...rettet mod de vigtigste personer
- Uærbødighed overfor tilsyneladende sandheder
- Børn og unge *er* ikke problemet, de *viser* problemet

Pigen i venteværelset

How do we grasp the world? (en ny logik)

Sådan som man betragter mennesket, behandler man
det? (Kemp)

Hvordan et barn opfattes og defineres ,
afgør den omsorg, det får (Hundeide)

Der er en tanke i blikket:
Hvilke børnesyn støder vi på?

Og hvordan
beskriver vi?

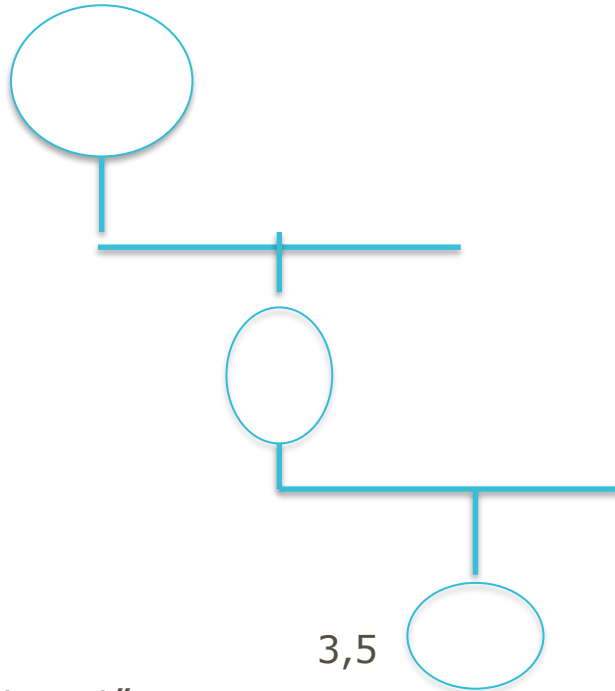
Beskrivelser..og stemninger

Nora Bateson

- Describing other people is a huge responsibility
- All descriptions are subjective
- Don't put a knot at your descriptions
- To underestimate people is to kill them

Louise 3,5

"I sit eget"

"Går i stå"

"Hun skal vækkes"

"Bruger ikke sit sprog.."

"Overser vi noget...?"

- Børnehaven: mistanke om ASF
- Mor og mormor
- Børnehaven og mødrene
- Ledestjernen: stoleleg
- Fra bekymring til proces: *man skal kravle før man kan gå*

Et kybernetisk perspektiv (interdependency, interrelationality)

- I kunst og i naturen findes så mange måder at forstå på – og det er ok
- Men når det kommer til at forstå et menneske eller et socialt økosystem bliver det ukomfortabelt
- Vi får travlt med at skulle forstå, opdele, reducere, løse
- Skulle videnskab og faglighed være inspireret af, hvorledes naturen og kunst virker?

To fremstillinger af det samme...

<https://youtu.be/7-wkidKX54>

TÅGEN LETTER.

Komp.: Carl Nielsen
Arr.: Laif Møller Lauridsen

Moderato (♩ = 116)

Flute/Violin

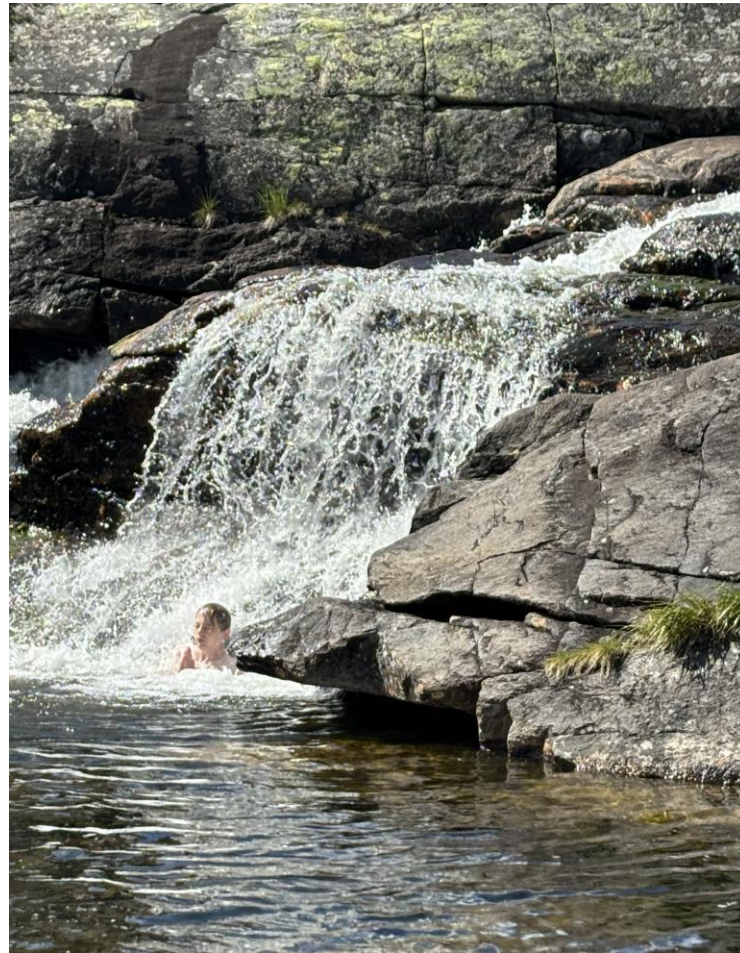
Guitar

mp

espress.

Hvilken form for information
er vi åbne for?
- og hvordan?

Hvor er vejen?

Kybernetik

(Heinz von Foerster)

2. ordens kybernetik:

- Systemer er ikke bare objekter, der kan analyseres neutralt. De konstrueres gennem observation, sprog, differentieringer og beslutninger.
- Fra univers til multivers
- Blik for observatørens verdensbillede, hvorfra perspektivet på systemet konstrueres
- Fokus flyttes fra styring til observatørens ansvar, evner og foretrukken viden
- 1. og 2. ordens ændringer

Aldrig mere...

Aldrig mere tale om børn i vanskeligheder uden at stille spørgsmålene:

- Hvad er symptomerne svar på?
- Hvorfor er det, børnene viser, blevet det bedste?
- Hvad/hvem er børnene ansvarlige i forhold til?
- Hvad holder dette billede i live?
- Hvad er den indre mening i dette?
- Hvad inviterer barnet/den unge omgivelserne ind i?

- At flytte opmærksomheden fra kernesymptomer til kernefænomener (fra viden til merviden):

Samspilsmønstre

Historierne

Løsningsstrategierne

De basale sociale vilkår

Samarbejdet

Deltagelsesmulighederne

Vores egne basale grundantagelser

Dobbelte beskrivelser

- en udviklingsorienteret faglighed

- "What´s more in this..?"
- Roy: De Små Tings Gud

- Diagnose - og kontekst
- Individ – og relation
- Det særlige – og det almindelige
- Rigor – og imagination
- Deficit – og intention, værdi
- Den afgørende tryghed i mødet med det almindelige

Enhver organismes overlevelse afhænger af dets evne til at skabe mening og indgå i samspil med dens omgivelser

The agency paradox

Hvor bor udviklingen?

Livet og udviklingen er i konteksten

Hvad er trivsel?

- At arbejde og elske
- Mere end fravær af sygdom (SoC)
- Begribelighed/forståelse (comprehensibility)
- Håndterbarhed (manageability)
- Meningsfuldhed (meaningfulness)

Trivselsfremmende miljøer

- Fravær af smerte
- At gøre noget aktivt
- Følelsen af nogen og noget at stå op til (belonging)
- At gøre noget sammen med andre
- At gøre noget meningsfuldt
- At gøre noget for andre, bidrage til noget, der rækker ud over én selv (omverdensrettethed)

Tak for
opmærksomheden

